

Petra van der Peijl

In de Nieuwsbrief nodigen we regelmatig relaties uit ons netwerk uit om te vertellen wat hen bezighoudt. Wat komen ze in hun dagelijkse praktijk tegen, wat drijft hen of waar dromen ze van?

Afgelopen zomer wandelde Geert Neelen, programma-leider van de Leergang Operationeel Leiderschap, op een zaterdagmiddag met Petra van der Peijl, oud-cursist van deze leergang, om weer eens bij te praten. Haar reflectie op het afgelopen jaar tijdens die wandeling vonden we zeer bijzonder en heeft geleid tot onderstaande bijdrage in deze rubriek.

Alweer een jaar geleden had ik mijn laatste werkdag als ambtenaar in het Amsterdamse stadhuis. Met enige opluchting moet ik zeggen. Ik had mijn buik even vol van de nukken en grillen van het politieke bedrijf en was het zat geregisseerd te worden door de “waan van de dag”. Mijn gezin had me al een jaar nauwelijks gezien en tot overmaat van ramp bleek mijn gezondheid langzamerhand gevaar te lopen. Hoog tijd voor iets compleet anders dus.

Het is nu een jaar later. Ik heb een leuke plek als interim manager in het bedrijfsleven. Mijn nieuwe functie is afwisselend, dynamisch en heel internationaal. Wat wil een mens nog meer?

Tot mijn eigen stomme verbazing mis ik het stadhuis nog iedere dag. Ik blijf meer gehecht aan het politieke bedrijf dan ik ooit had gedacht.

Ik vind het maar raar. Ik was er van overtuigd dat ik in het bedrijfsleven, waar het mij aan duidelijkheid nooit ontbreekt, veel meer op mijn plek zou zijn. Waar komt toch mijn merkwaardige haat-liefdeverhouding met de ambtenarij vandaan? Wat is het toch dat mij daarin zo fascineert? Wat mis ik nu precies?

Soms denk ik dat het ‘m zit in de wonderlijke dubbele realiteit die je ervaart in een politiek gestuurde omgeving. Natuurlijk werk je als ambtenaar aan concrete opdrachten met concrete resultaten. Daarin verschilt de ambtelijke aan-

pak weinig van die van het bedrijfsleven. Anders dan het bedrijfsleven werkt de overheid echter met collectief geld waarvan de besteding wordt bepaald door democratisch gekozen volksvertegenwoordigers. Het gaat daardoor niet alleen om het halen van maximaal rendement, maar het geld moet ook nog eens zo worden aangewend dat de kiezers het gevoel krijgen dat politieke beloftes worden waargemaakt.

Het verwerven en behouden van maatschappelijk draagvlak voor overheidsplannen is daarom een continu proces dat in het ontwerp van ieder ambtelijk uitvoeringsplan verankerd moet worden. Je kunt je als ambtenaar dus nooit volledig verschuilen achter een technocratische benadering. Je wordt voortdurend gedwongen je te verplaatsen in degenen voor wie de plannen bedoeld zijn. Ieder plan, ieder voornemen, elke ingreep moet logisch zijn en altijd helder kunnen worden uitgelegd. En dat terwijl veel maatschappelijke problemen helemaal niet zo eenvoudig zijn.

Een ander fascinerend aspect van een politiek gestuurde organisatie vind ik de rol van menselijke emoties. Juist bij een lokale overheid gaat het om de dingen die mensen in hun dagelijks leven raken. Gevolg daarvan is dat je als ambtenaar op de meest onverwachte momenten geconfronteerd kunt worden met menselijke emoties die het verdere verloop van plannen of activiteiten volledig op zijn kop zetten. Politiek draait om draagvlak en is dus gevoelig voor de menselijke maat. Kleine zaken zoals een enkele boom die omgehakt moet worden voor de aanleg van een tramlijn of een ander speeltoestel op een speelplaats kunnen daardoor ineens van groot politiek belang worden. Er is altijd wel een politieke partij die zich wil opwerpen als behartiger van dit soort kleine maar o zo gevoelige belangen.

Al deze zaken maken het werken voor een overheid er niet eenvoudiger op. Je weet van tevoren nooit precies hoe zaken gaan lopen. Hoe goed de voorbereiding ook is, er komt altijd wel een verrassing onderweg. Ik blijf echter geboeid door het hoge realiteitsgehalte van dit werk. Het gaat om echte mensen en dingen die er voor velen toe doen. Alles wat je doet is publiek. Je wordt daardoor voortdurend gedwongen met twee benen op de grond te blijven staan. Voor mij maakt dat het werken in een politiek gestuurde omgeving tot de lastigste, maar ook meest speelse en boeiende plek die ik in mijn werkzame leven gehad heb. Ik wil daarom zeker nog eens terug naar een stadhuis.